

Onderwerp : Zonnecarport Zuidhorn
Zaaknummer : 196946112
Verantwoordelijk
portefeuillehouder: H. Westra
Bijlagen : geen

☀ Voorgesteld besluit

- In te stemmen met het realiseren van een zonnecarport in Zuidhorn en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van €655.000.
- De kapitaallasten te dekken uit het voordeel in de kapitaallasten bij het realiseren van het Stationspark.
- In te stemmen met de voorgestelde uitgangspunten ten aanzien van afschrijving en financiering.

☀ Historische context

In 2014 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor de herinrichting van het transferium (zoals het toen nog heette) in Zuidhorn. Aanleiding was de groei van het transferium als belangrijk "overstappunt" van verschillende verkeersstromen waardoor de beschikbare parkeercapaciteit voor auto's en fietsen niet meer toereikend was. Inmiddels is de nieuwe naam Stationspark Zuidhorn ingeburgerd en is het gebied rondom het gemeentehuis flink "op de schop" geweest. Afgelopen jaar zijn de laatste werkzaamheden uitgevoerd en is de aansluiting gemaakt vanaf de parkeerplaats op de hellingbaan en trap naar het nieuwe keerspoor. Het Stationspark is een voorbeeldproject geworden in het Hub programma (OV-bureau Groningen-Drenthe, provincies Groningen en Drenthe: www.reisviahub.nl) en inmiddels hebben wij diverse delegaties uit binnen- en buitenland (o.a. uit Duitsland, België en Noorwegen) vol trots rondgeleid op het project.

In 2014 is het idee ontstaan van een zonnecarport

Bij het maken van de plannen, in 2014, is het idee ontstaan om boven een aantal parkeerplaatsen (langs het plein) een dakconstructie met zonnepanelen te maken. Het ging in eerste instantie om een

gering aantal zonnepanelen boven circa 13 parkeerplaatsen. Bij de latere uitwerking is de ambitie gegroeid om meer parkeerplaatsen te overdekken. Van het halve parkeerterrein; tot er in 2018 een haalbaarheidsonderzoek liet zien dat (bijna) alle parkeerplaatsen overdekt zouden kunnen worden met bijna 2000 zonnepanelen.

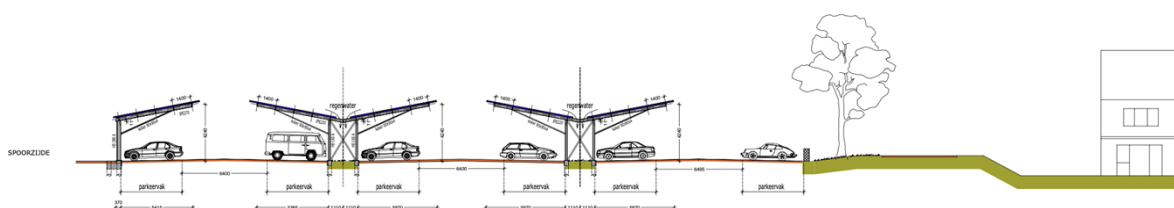
☀ Dit voorstel

Zoals gezegd is de herinrichting van het Stationspark eind 2020 afgerond met de aanleg van het keerspoor door Prorail. Het college heeft de ambitie uitgesproken om een nieuwe stap te zetten in de herinrichting van het gebied door het realiseren van een zonnecarport; pal achter het gemeentehuis in Zuidhorn. Met deze ambitie zet de gemeente Westerkwartier een volgende stap in een zichtbaar toekomstbestendige openbare ruimte en maakt het werk van effectief meervoudig ruimtegebruik. We zien een duidelijke relatie met de uitgangspunten in het bestuursakkoord. Hierover vertellen we u meer in het vervolg van het voorstel.

In dit voorstel willen we u als raad meenemen in de uitgangspunten van het project. Het doel van het project is om een bredere groep inwoners te betrekken bij de energietransitie, en met name die inwoners die ondervertegenwoordigd lijken te zijn bij duurzame opwekprojecten. Het project richt zich daarom hoofdzakelijk op huishoudens met een smalle beurs. We zien dat deze doelgroep wel wil verduurzamen maar geen of beperkt mogelijkheden heeft tot investeren. Meedoen is lastig waardoor zij niet kunnen profiteren van de voordelen die de huidige duurzaamheidsregelingen bieden. Dit heeft niet alleen te maken met de beschikbaarheid van financiële middelen, maar ook met de voorwaarden die gesteld worden aan de duurzaamheidsregelingen. Dit project neemt de drempel weg om mee te doen aan een lokaal opwekproject en daardoor eigenaar te worden én verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor een duurzamere wereld. Daarnaast kan de beoogde doelgroep hierdoor ook profiteren van de voordelen van duurzame keuzes.

In 2019 is er in samenwerking met Buurkracht een vooronderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van de te realiseren zonnecarport. Dit onderzoek vormt nu een belangrijke aanzet voor het project. In het vooronderzoek is in verschillende focussessies o.a. verder nagedacht over vraagstukken die betrekking hebben op de financieringsconstructie, inkoop en aanbesteding, en eigendom en gebruik. Het doel is de uitvoering van het project samen te doen met een of meerdere energiecoöperatie(s) zodat het lokaal eigendom en het financieel voordeel zoveel mogelijk bij de inwoners uit de gemeente zal liggen.

De afgelopen maanden zijn er belangrijke stappen gezet in de richting van dit voorstel. Er is in kaart gebracht welke onderdelen van belang zijn voor een succesvolle realisatie. Zo zijn er eerste concept-ontwerpen gemaakt van de zonnecarport. Dit zal de input vormen voor het vergunningsverleningsproces en de aanbesteding. Het ontwerp in relatie tot de identiteit van de omgeving is in een consulterend overleg met de welstandcommissie beoordeeld. Daarnaast zijn ook de contouren van het vergunningsverlening- en aanbestedingsproces geschetst. Deze onderdelen zullen na het beschikbaar stellen van het krediet verder ingevuld worden.

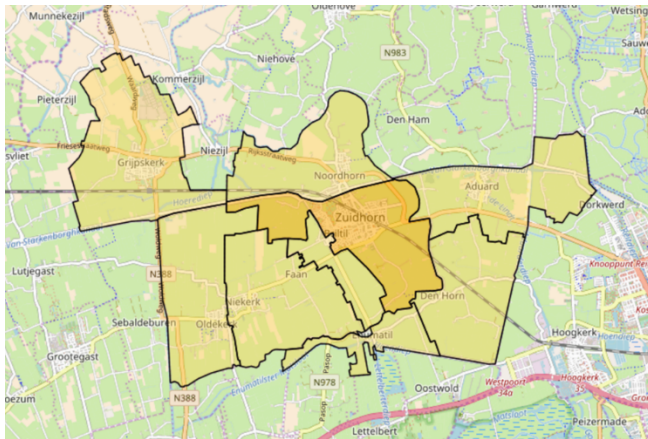

In dit project wordt samengewerkt met een energiecoöperatie die gebruikmaakt van de Subsidie Coöperatieve Energieopwekking!

De vernieuwde [Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking](#) (SCE) - in de volksmond 'postcoderoosregeling' - biedt de sleutel om een bredere groep inwoners toegang te verlenen tot betaalbare en duurzame energie. Deze SCE biedt energiecoöperatie subsidie voor collectief opgewekte stroom. Door het gehele project met een laagrentende lening te financieren wordt er van de deelnemers geen eigen financiële bijdrage gevraagd. Ze worden gezamenlijk (economisch) eigenaar van de zonnestroominstallatie en beslissen samen over de besteding van de opbrengsten. Het wegnemen van de financiële drempel die een inleg oproept zorgt ervoor dat vrijwel elk huishouden mee kan doen. Overgebleven voorwaarden voor deelname zijn:

- Een huishouden moet een (eigen) kleinverbruikersaansluiting hebben;
- Slechts één deelname per adres;
- De eerste 6 maanden na subsidieverlening woonachtig zijn in het aangewezen postcodegebied van het project.

De zonnecarport staat in een viercijferig postcodegebied, en alle deelnemers moeten ofwel in datzelfde gebied wonen of in één van de aangrenzende postcodegebieden. Onderstaand hebben we een overzicht opgenomen dat impliceert dat deelnemers alléén uit een van deze postcodegebieden kunnen komen, maar dit geldt voor een minimum van 1 deelnemer per 5kwp opgesteld vermogen. Hoe gunstiger de exploitatie van de zonnestroominstallatie hoe meer deelnemers er kunnen profiteren. Deze extra deelnemers kunnen ook buiten het postcodegebied wonen. Het doel van dit college is om de kosten voor de energiecoöperatie zo laag mogelijk te krijgen waardoor er het grootste aantal inwoners kunnen profiteren.

Zoals eerder gezegd is de energiecoöperatie een eigen entiteit en staat los van de gemeente. De leden besluiten samen in de jaarlijkse algemene ledenvergadering wat er gebeurt met de opbrengst van de exploitatie. Hiervoor zijn in de regeling Subsidie Coöperatieve Energieopwekking geen verplichtingen gesteld. Het kan dus worden uitgekeerd in geld of natura aan de leden, maar kan ook worden benut voor andere (duurzame) projecten in het postcodegebied. Het past niet in de coöperatieve gedachte om de leden vooraf op te leggen een bepaalde keuze te maken. Wel zijn er manieren om hier als gemeente een sturende of faciliterende rol te pakken. Omdat de deelnemende leden in de energiecoöperatie zoveel mogelijk behoren tot een specifieke doelgroep is het van belang ervoor te zorgen dat zij ook écht zullen profiteren van de opbrengsten van de coöperatie. In het voorbereidingstraject is er reeds gesproken met een coöperatie, waardoor we weten dat er interesse

is vanuit de markt. In de aankomende periode zullen we één of meerdere coöperaties selecteren om samen tot realisatie over te gaan.

Het is goed om hier (nogmaals) te benadrukken dat de deelnemers aan het project woonachtig moeten zijn in een van de geel gearceerde postcodegebieden. Dit betekent dat de overige gebieden dan ook buiten de scope van deze pilot vallen. Het college heeft de ambitie uitgesproken om zoveel mogelijk inwoners toegang te verlenen tot lokale opwekprojecten. Hiervoor is dus gemeente brede dekking nodig. Dit kan gerealiseerd worden door op verschillende locaties te ontwikkelen.

Kernfunctie stationsgebied en voorwaarden SCE bepalen samen juridisch en economisch eigendom

Centraal staat dat het stationsgebied een kernfunctie vervult binnen de gemeente en dat daarom regie en zeggenschap over dit gebied van groot belang is. Een andere belangrijke overweging is dat het wenselijk wordt geacht een overzichtelijk en uniforme project invulling te geven. Dit heeft met name betrekking op het moment van bouwen en een uniforme project uitvoering, ook wat betreft financiële geldstromen.

Aandachtspunt is ook dat de SCE-regeling vereist dat de zonnestroominstallatie in juridisch en economisch eigendom van de coöperatie dient te zijn. Bij Besluit is hierop een uitzondering gemaakt indien het juridische eigendom enkel dient als zekerheid voor de financiering van de installatie en de coöperatie zowel de economische eigendom van de installatie heeft, als de feitelijke macht om als eigenaar over de installatie te beschikken. Dit kan geregeld worden middels een leaseovereenkomst waarbij het eigendom van de installatie bij de gemeente blijft en het economisch eigendom van de installatie wordt overgedragen aan de coöperatie.

De zonnecarport bestaat uit de volgende drietal hoofdwerken:

- Het transformatorstation en de netaansluiting;
- De carport als overkapping voor de auto's en onderstel voor de zonnepanelen;
- De omvormers en zonnepanelen.

Gelet op het voorgaande is geconcludeerd dat het wenselijk is dat de gemeente de juridische eigendom van alle drie de hoofdwerken behoudt. Daarbij heeft de gemeente voor de financiering de zonnestroominstallatie ook als onderpand. Het ter beschikking stellen van de zonnestroominstallatie van de gemeente zal in een leaseovereenkomst worden vormgegeven en het gebruik van de carport in een huurovereenkomst. Na 15 jaar eindigen deze overeenkomsten en komt het volledig eigendom van de installatie terug bij de gemeente.

Belangen omgeving al vroeg afgewogen

Het college vindt het van groot belang dat de constructie van de carport past binnen de identiteit van de omgeving. Hiermee is dan ook rekening gehouden in het ontwerp van de zonnecarport door minder panelen te plaatsen dan maximaal mogelijk was omdat er mogelijk negatieve consequenties (e.g. schittering door panelen en verminderd uitzicht) zouden kunnen optreden voor direct omwonenden. Dit past ook bij het standpunt het college ingenomen dat de lokale energietransitie in belangrijke mate valt of staat met een eerlijke verdeling van de lusten en lasten.

Overschot bij eindafrekening Stationspark financiert deels de zonnecarport

De totale kosten van het project werden in 2015 geraamd op ruim €3 miljoen. Door de provincie Groningen en de Regio Groningen Assen is respectievelijk €1,3 miljoen (RSP gelden) en €675.000 subsidie beschikbaar gesteld. Het resterende bedrag is gedekt door een gemeentelijke bijdrage in de vorm van inbreng eigen grond en een door de raad beschikbaar gesteld krediet van €703.995.

Nadat vorig jaar de laatste werkzaamheden uitgevoerd zijn is de eindafrekening opgemaakt en kunnen de declaraties naar de provincie en Regio Groningen Assen gestuurd worden. Het resultaat is dat de totale aanlegkosten een positief resultaat oplevert voor alle partijen. Deze kunnen als volgt verklaard worden:

- De aanlegkosten zijn lager geworden door aanbestedingsvoordelen;
- De plankosten (voorbereiding en toezicht) zijn lager geworden doordat alle werkzaamheden door de eigen dienst uitgevoerd zijn;
- Van de post duurzaamheid is nog €185.000 beschikbaar;
- Van de post onvoorzien is nog ruim €40.000 beschikbaar.

Een en ander resulteert voor de gemeente in een financieel voordeel van €380.000, wat structureel lagere kapitaallasten met zich meebrengt van €26.000.

✱ Financiële onderbouwing

Voor de realisatie van de zonnecarport is een krediet benodigd van in totaal € 655.000. Dit bestaat uit de volgende onderdelen:

Transformator en aansluiting Enexis	€	75.000
Carport constructie	€	250.000
Investering zonnepanelen	€	235.000
Bijkomende kosten	€	95.000
Totaal:	€	<u>655.000</u>

Voor de investering in de zonnestroominstallatie, de transformator en de helft van de bijkomende kosten (in totaal € 357.500) geldt dat de gemeente de investering doet, en de coöperatie least dit voor een periode van 15 jaar van de gemeente. Het leasebedrag is annuïtair bepaald op de aflossing + 0,5% rente. Deze rente is gebaseerd op de werkelijke huidige rente van de gemeente voor een periode van 15 jaar en is dan ook lager dan de rekenrente van 2%.

De investering in de carportconstructie en de (andere) helft van de bijkomende kosten (in totaal € 297.500) komt voor rekening van de gemeente, als zijnde een onrendabele top. Hiervoor wordt een huur in rekening gebracht die weliswaar gebruikelijk is bij dergelijke projecten, maar niet kostendekkend is.

Rekenrente	2%
Projectrente	0,50%
Afschrijving constructie	30 jaar
Afschrijving panelen	15 jaar

* Annuitair, uitgaand van 0,5% rente
** Annuitair, uitgaand van 2% rekenrente

De jaarlijkse baten bestaan uit een huuropbrengst voor de constructie en de leasetermijnen voor de zonnestroominstallatie.

Na 15 jaren valt de zonnestroominstallatie terug in eigendom van de gemeente en eindigt de overeenkomst met de coöperatie. De boekwaarde is dan nihil. Op dat moment kan de keuze worden gemaakt de zonnestroominstallatie te vervangen, in verband met verwachte ontwikkeling in de techniek. Dit is op dit moment nog niet te voorspellen. De kapitaallasten van de constructie lopen dan nog 15 jaar door.

In dit project hebben we specifiek als uitgangspunt om huishoudens met een smalle beurs als doelgroep te nemen: zo zet de gemeente de energieopwek in om de energielasten voor inwoners die dit het meest kunnen gebruiken te verlagen. De gemeente Westerkwartier omarmt hiermee lokaal eigendom van energieprojecten en de ambitie om een bredere groep inwoners toegang te geven tot de voordelen die de energietransitie biedt. Op deze manier maken we de sociale en inclusieve energietransitie concreet. Om er voor te zorgen dat de opbrengsten van dit collectieve project daadwerkelijk duurzame verandering geeft bij de doelgroep zijn er twee opties waar de gemeente aan kan bijdragen:

- **Optie 1 – Winstdeling:** In de oude regeling (Regeling Verlaagd Tarief) werd dit in veel gevallen verrekend op de energierekening. Dat is met de overgang naar de SCE niet meer nodig. De energiecoöperatie ontvangt de subsidie van RVO en kan besluiten deze maandelijks of jaarlijks uit te keren aan de deelnemende leden. Dit zorgt in de meeste gevallen niet voor problemen, maar wel als er gekozen is voor een doelgroep die onder de minima vallen. Onevenredig veel van deze huishoudens ontvangen toeslagen, een uitkering of zitten in schuldbewind waardoor de winstdeling uit de energiecoöperatie meteen wordt opgeslokt door een verlaging van toeslagen, uitkering of verdwijnt richting de schulden. De huishoudens hebben dan geen voordeel van hun deelname. De gemeente Westerkwartier kan via de Wet Bijzondere Bijstand hiervoor een uitzondering creëren.
- **Optie 2 – Voucherregeling:** De gemeente kan de leden van de energiecoöperatie aanbieden om de opbrengsten in te zetten voor aanvullende vouchers zoals die bijvoorbeeld al beschikbaar zijn in het kindpakket. Hiermee kan de gemeente sturen door bijvoorbeeld het bedrag van de winstdeling te verdubbelen als de deelnemer kiest voor een bepaald pakket. Een sportpakket om meer mensen te laten bewegen, een verduurzamingspakket waarmee de deelnemer energiebesparing in zijn woning kan realiseren. Aansluiting zoeken met RRE-subsidie behoort dan tot de mogelijkheden. Dit kan jaarlijks worden aangeboden aan de energiecoöperatie, die dat dan communiceert aan de leden waarna zij zelfstandig kunnen kiezen voor de optie die hen het meest aanspreekt.

Optie 1 en 2 kunnen naast elkaar bestaan. Belangrijk is om te realiseren dat de energiecoöperatie een zelfstandige entiteit is waar de gemeente geen zeggenschap over heeft. De deelnemende leden zijn eigenaar en beslissen over hun opbrengsten. De gemeente kan alleen optreden als facilitator en sturen met de vouchers.

✿ Relatie met bestuursakkoord

Het voorgestelde project kent een sterke relatie met het bestuursakkoord. We zien een duidelijk verband met de onderstaande uitgangspunten waaraan het project een concrete bijdrage zal leveren:

- 'Ook duurzaamheid staat hoog op onze agenda. We zetten in op maatregelen die passen bij de identiteit van het gebied en eigen initiatief'.
- 'We willen dat de energietransitie voor iedereen toegankelijk is'.
- 'Deze nieuwe schaalgrootte sluit goed aan bij een aantal maatschappelijke opgaven waar wij voor staan. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de energietransitie, de klimaatopgave en de aanpak van armoede'.
- 'Aan het begin van de komende collegeperiode doen we onderzoek naar mogelijkheden voor energieopwekking. We stimuleren initiatieven van onderop, energiecoöperaties die tot doel hebben geheel of gedeeltelijk zelfvoorzienend te zijn. Daarbij willen we graag kwetsbare groepen in onze samenleving laten participeren.
- 'We benutten daarnaast onze positie in de regio om grootschalige opwekkingsmogelijkheden aan te jagen. We opteren voor innovatieve projecten en durven te experimenteren'.

✿ Dit voorstel is besproken met

De verschillende projectonderdelen (e.g. communicatie, ontwerp, inkoop & aanbesteding en financiën) zijn communicerende vaten. De integraliteit tussen deze onderdelen is van belang voor een succesvolle realisatie. Intern is er daarom een projectteam geformuleerd waarin de verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn. Daarnaast is het voorstel besproken met verantwoordelijk portefeuillehouder Westra.

☀ **Vervolgtraject & planning**

Wanneer uw raad instemt met het verzoek om het budget beschikbaar te stellen zal de omgevingsvergunningprocedure gestart worden. De vergunning is noodzakelijk om de zonnecarport te realiseren. Deze procedure is openbaar.

Het voorgestelde project wordt voor een deel gefinancierd dankzij de postcoderoosregeling. De eerste openstellingsronde van de nieuwe subsidieregeling loopt van 1 april 2021 tot en met 1 december 2021. Met het voorgestelde krediet en de subsidie vanuit de SCE zullen de volgende stappen gezet worden in de richting van een omgevingsvergunning. De verwachting is dat de realisatie van de zonnecarport dan gestart kan worden in het eerste kwartaal van 2022.

☀ **Communicatie richting doelgroepen en in nauwe samenhang met omgeving**

Er zal een doelgroepgericht communicatieplan opgesteld worden waarbij er aandacht is voor verschillende doelgroepen om in de informatiebehoeften te voorzien. Er zijn vier sporen te onderscheiden in de communicatie:

- Interne communicatie (bestuurlijke en ambtelijke organisatie);
- Potentiele deelnemers aan het project (huishoudens);
- Omwonenden (die een zonnecarport zien verschijnen in de buurt);
- Algemene PR (communicatie over het project in relatie tot duurzaamheid en meervoudig ruimtegebruik).

Zorgvuldigheid en toegankelijkheid vormen belangrijke uitgangspunten van de communicatiestrategie. De communicatie voor het bereiken van de potentiële deelnemers is in principe een taak die bij de energiecoöperatie ligt. Om ervoor te zorgen dat de beoogde doelgroep bereikt wordt zetten we in op lokale samenwerking en beschikbare expertise over doelgroepenbenadering.

het college van burgemeester en wethouders

A. van der Tuuk, burgemeester

A. Schulting, secretaris

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Westerkwartier,

Gelezen het voorstel Zonnecarport Zuidhorn van 7 januari 2021,

Besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Westerkwartier,
d.d. xxx.

A. van der Tuuk
Voorzitter

J.L. de Jong
Griffier